

**THE FACTORS INFLUENCING ROLE STRAIN
AMONG MALE CAREGIVERS OF
CEREBROVASCULAR DISEASE PATIENTS**

KANONGNIJ CHAIYAWUT

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF NURSING SCIENCE
(ADULT NURSING)**

**FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY**

2004

ISBN 974-04-4280-3

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเครียดในบทบาทของญาติผู้ชายที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง
(THE FACTORS INFLUENCING ROLE STRAIN AMONG MALE CAREGIVERS
OF CEREBROVASCULAR DISEASE PATIENTS)

คนองนิช ไชยวุฒิ 4437017 NSAN/M

พย. ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : สายพิณ เกษมกิจวัฒนา, พย.ค., ผ่องศรี ศรีมรกต, พย.ค.,
รุ่งนภา ผาณิตรัตน์, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเครียดในบทบาทญาติผู้ชายที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง จำนวน 110 ราย ซึ่งติดตามผู้ป่วยมารับการรักษาที่แผนกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ โรงพยาบาลราชวิถี โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้าและสถาบันประสาทวิทยา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลประกอบด้วยแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบวัดความสัมพันธ์ต่างเกื้อกูล รางวัลที่ได้รับจากการดูแล ความพร้อมในการดูแล ความวิตกกังวล และความเครียดในบทบาทญาติผู้ดูแล เก็บข้อมูลระหว่าง เดือนมกราคม ถึง มิถุนายน 2546 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติเชิงพรรณนา ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 44.17 ปี สถานภาพสมรสคู่ (65.5%) มีความสัมพันธ์กับผู้ป่วยในฐานะบุตรชาย (49.1%) ต้องหยุดงานเพื่อมาดูแลผู้ป่วย (23.6%) มีรายได้เฉลี่ย 17,074 บาทต่อเดือน เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายแต่ไม่เหลือเก็บ (42.7%) มีระยะเวลาในการดูแลเฉลี่ย 19.42 เดือน ใช้เวลาดูแลผู้ป่วยเฉลี่ย 13.40 ชั่วโมงต่อวัน ส่วนใหญ่ (85.5%) ไม่มีประสบการณ์ในการดูแลมาก่อน ได้รับคำแนะนำในการดูแลผู้ป่วย (58.2%) มีปัญหาสุขภาพทั้งก่อนและระหว่างการดูแล (30.9% และ 56.4% ตามลำดับ) เหตุผลในการเข้ารับบทบาทเป็นผู้ดูแลเกิดจากรักความผูกพัน (44.6%) ความรับผิดชอบในการดูแลผู้ป่วยส่วนใหญ่จะพาไปพบแพทย์ อานน้ำ เปลี่ยนเสื้อผ้า ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ต่างเกื้อกูล รางวัลที่ได้รับจากการดูแล และความพร้อมในการดูแลในระดับสูง ความวิตกกังวลและความเครียดในบทบาทระดับต่ำ ความสัมพันธ์ต่างเกื้อกูล ความพร้อมในการดูแลและรางวัลที่ได้รับจากการดูแลมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียดในบทบาท ($r = -.238, -.308, p < .01$; $r = -.193, p < .05$ ตามลำดับ) ความวิตกกังวลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเครียดในบทบาทญาติผู้ดูแล ($r = .409, p < .01$) อธิบายความผันแปรของความเครียดในบทบาทได้ร้อยละ 16.7 และความพร้อมในการดูแลอธิบายความผันแปรของความเครียดในบทบาทได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 25.3

จากผลการวิจัยเสนอแนะว่า พยาบาลควรตระหนักถึงความวิตกกังวลของญาติผู้ชายที่เกิดขึ้นในระหว่างการดูแล โดยเตรียมความพร้อมของญาติผู้ชายเกี่ยวกับลักษณะการดำเนินโรค การจัดการกับอาการที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของโรค เพื่อลดความวิตกกังวลและส่งเสริมให้เกิดความมั่นใจในการให้การดูแลผู้ป่วยอย่างมีประสิทธิภาพ

THE FACTORS INFLUENCING ROLE STRAIN AMONG MALE CAREGIVERS OF CEREBROVASCULAR DISEASE PATIENTS

KANONGNIJ CHAIYAWUT 4437017 NSAN/M

M.N.S. (ADULT NURSING)

THESIS ADVISORS: SAIPIN KASEMKITWATTANA, D.N.S., PONGSRI SRIMORAKOT, D.N.S., RUNGNAPA PANITRAT, Ph.D. (Nursing)

ABSTRACT

This research aims to study factors influencing role strain among male caregivers of stroke patients. The subjects were 110 male caregivers who brought in the patients under their care to the Out Patient Department of King Chulalongkorn Memorial Hospital, Rajavitee Hospital, Pramongkutklo Hospital, and Prasart Neurological Institute. A questionnaire was used to obtain demographic information, mutuality, rewards of caregiving, preparedness, strain from worry, and caregivers role strain. Data were collected during January to June of 2003 and were analyzed by using descriptive statistics, Pearson's Product Moment Correlation, and Stepwise Multiple Regression.

The results showed that the average age of subjects was 44.17 years. More than half of them (65.5%) were married; 49.1% were related to the patients as sons. Approximately 23.6 % of them resigned from their job to take care of the patients. The average income was 17,074 baht per month and only 42.7% reported that they had adequate income for family expenses. However, they had no savings. The average caregiving duration was 19.42 months. The average time that they spent in caregiving per day was 13.40 hours. Most of them (85.5%) had no experience in caregiving; 58.2% of them received professional advice to take care of the patients. Approximately 30.9% of them reported that they had some problematic health conditions prior to being involved in a caregiver role, while 56.4% indicated that they had some problematic health condition afterward. The reasons for being a caregiver were love and relationship (44.6%). The responsibilities in caregiving included: taking the patients to see the doctor, bathing, and dressing the patient, for those caregiver with a high level of mutuality, rewards of caregiving, and preparedness, and a low level of strain from worry and role strain. Mutuality, preparedness, and rewards of caregiving have negative correlation with role strain ($r = -.238, -.308, p < .01$; $r = -.193, p < .05$ respectively). Strain from worry has a positive correlation with role strain ($r = .409, p < .01$). Strain from worry can be used to explain the caregiver's role strain 16.7 %, and preparedness can be used to explain role strain up to 25.3 %.

From the research, it is suggested that nurses should be aware of worry among male caregivers during caregiving. They should be prepared about the process of the disease, the management of the change of symptoms of the disease, to decrease worry and encourage confidence for effective caregiving.

KEY WORDS: STRAIN FROM WORRY / PREPAREDNESS / CAREGIVER ROLE STRAIN / MALE CAREGIVER

94 P. ISBN 974-04-4280-3